

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРАЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

А.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰАТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

«ҰАТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ
ҚАРЖЫЛЫҚ КАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ»
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции,
посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан
«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»

COLLECTION OF REPORTS

of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary
of the national currency of the Republic of Kazakhstan
«STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE»

АСТАНА, ASTANA,
2023

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**"ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ"**
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции, посвященная 30-летию
национальной валюты Республики Казахстан
**«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»**

COLLECTION OF REPORTS
of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary of the
national currency of the Republic of Kazakhstan
**"STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE"**

ASTANA, 2023

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261
М17

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Жағыпарова А.О. – Экономика факультінің деканы
Ажмухамедова А.А. – Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары
Мажитов Д.М. – «Қаржы» кафедрасының профессоры
Бұлақбай Ж.М. – «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі
Майдырова А.Б. – «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі
Сембиева Л.М. – «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі
Аманова Г.Д. – «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі
Муталиева Л.М. – «Туризм» кафедрасының меңгерушісі
Мухияева Д.М. – «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі
Алина Г.Б. – «Бизнес және басқару» факультетінің деканы, Esil University

М17 «Ұлттық валютаның тұрақтылығы мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторы ретінде» Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023. – 787 б. Международная научно-практическая конференция, посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан **«Стабильность национальной валюты как фактор обеспечения финансовой безопасности государства»**. – Астана: ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, 2023. – 787 с. International scientific and practical conference dedicated to the 30 thanniversary of the national currency of the Republic of Kazakhstan **«Stability of the national currency as a factor of ensuring financial security of the state»**. – Astana: L.N. Gumilyov ENU, 2023. – 787 p.

ISBN 978-601-337-909-8

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның еңбектер жинағында мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының тұрақтылық факторлары қарастырылған.

В сборнике трудов международной научно-практической конференции рассмотрены факторы обеспечения финансовой безопасности государства и стабильности национальной валюты Республики Казахстан.

In the collection of works of the international scientific and practical conference, factors of ensuring the financial security of the state and the stability of the national currency of the Republic of Kazakhstan are considered.

ISBN 978-601-337-909-8

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023

государствами собственных национальных валют. Таким образом, Республика Казахстан 15 ноября 1993 года ввела собственную национальную валюту – тенге.

По прошествии 30-ти лет национальная валюта, как и экономика Казахстана, претерпела все трудности переходного периода, вызванные развалом Советского Союза и разрывом межхозяйственных связей. Несомненно, тенге явился основным механизмом реализации экономических реформ в стране и стал отличительным признаком государственной независимости Республики Казахстан. За годы независимости в стране построена двухуровневая банковская система. Национальный банк страны проводит взвешенную и рациональную денежно-кредитную политику в целях реализации программ социально-экономического развития страны.

Список использованной литературы

1. Шеденов О.К. Вопросы денежного обращения в Казахстане. -Алматы, 1997.
2. Экономическое обозрение Национального Банка Республики Казахстан. Выпуск 2. // Официальное издание Национального Банка. ИА «Ekonomix Data», 2001.
3. Кенжегузин М., Додонов В. Экономические реформы в Казахстане: этапы, проблемы, итоги. // Экономика и статистика, 2001, № 2. -С.3-15.

Stability of the National Currency

Amangeldi A.A.

*L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan,
aig.amangeldi@gmail.com*

Аннотация. Ұлттық валютаның тұрақтылығы нақты сектордың өсуі мен тұрақтылығына терең әсер ететін экономикалық дамудың негізі болып табылады. Экономикалық өзара әрекеттесулердің күрделі гобеленінде тұрақты валюта бизнес пен инвесторлардың гүлденуіне сенімді негіз болып табылатын тірекке айналады. Бұл эссе нақты сектордың дамуын қалыптастырудағы валюта тұрақтылығының шешуші рөлін зерттейді, оның инвестициялық шешімдерге, операциялық тиімділікке және жалпы экономикалық тұрақтылыққа қалай әсер ететінін зерттейді. Ұлттық валютаның тұрақтылығы нақты секторға терең әсер ететін экономикалық дамуға әсер ететін шешуші фактор болып табылады. Бұл эссе валюта тұрақтылығы мен нақты экономиканың дамуы арасындағы күрделі байланыстарды зерттейді, оның Қазақстан жағдайында маңыздылығына назар аударады.

Аннотация. Стабильность национальной валюты является краеугольным камнем экономического развития, оказывая глубокое влияние на рост и устойчивость реального сектора. В сложной системе экономических взаимодействий стабильная валюта становится стержнем, обеспечивающим надежную основу для процветания бизнеса и инвесторов. В этом эссе рассматривается ключевая роль стабильности валюты в формировании развития реального сектора, исследуется, как она влияет на инвестиционные решения, операционную эффективность и общую экономическую устойчивость. Стабильность национальной валюты является важнейшим фактором, влияющим на экономическое развитие, имеющим глубокие последствия для реального сектора. В этом эссе исследуются сложные взаимосвязи между стабильностью валюты и развитием реальной экономики, с акцентом на ее значение в контексте Казахстана.

Annotation. The stability of a nation's currency is a cornerstone of economic development, exerting a profound impact on the growth and sustainability of the real sector. In the complex tapestry of economic interactions, a stable currency becomes a linchpin, providing a reliable foundation for businesses and investors to thrive. This essay delves into the pivotal role of currency

stability in shaping the development of the real sector, examining how it influences investment decisions, operational efficiency, and overall economic resilience. The stability of a nation's currency is a critical factor influencing economic development, with profound implications for the real sector. This essay explores the intricate relationship between currency stability and the development of the real economy, with a focus on its significance in the context of Kazakhstan.

Ключевые слова: стабильность, устойчивость, Казахстан, экономика, перспектива.

The stability of a national currency is a linchpin for economic prosperity, exerting a profound influence on the development of the real sector. In this intricate dance of economics, a steady currency value serves as a stabilizing force, fostering an environment conducive to sustainable growth.

In any state, the national currency is a symbol of sovereignty and, at the same time, one of the key elements of economic policy. The national currency is a kind of barometer by which the level of well-being and creditworthiness of a country is determined and trends in its economy are judged.

At its core, the stability of a national currency is synonymous with confidence. Investors and businesses alike crave predictability, and a stable currency provides just that. It becomes a bedrock upon which decisions are made, investments are undertaken, and risks are assessed. When the value of a currency fluctuates wildly, it introduces an element of uncertainty that can deter both domestic and foreign investors. In contrast, a stable currency mitigates such uncertainties, creating an environment where economic players can plan for the long term with a reasonable degree of assurance.

This sense of confidence is particularly crucial for the real sector of the economy, which encompasses industries involved in the production of tangible goods and services. Industries ranging from manufacturing to agriculture heavily depend on consistent and reliable economic conditions. A stable national currency facilitates smoother transactions, allowing businesses to negotiate contracts, set prices, and manage costs more effectively. This, in turn, encourages sustained investment in the real sector.

Moreover, a stable currency plays a pivotal role in attracting foreign investments. Nations with stable currencies are perceived as less risky, making them more attractive to international investors. As foreign capital flows into the country, it injects liquidity into the real sector, providing the financial fuel needed for expansion and innovation. This influx of capital not only stimulates economic activity but also enhances the competitiveness of domestic industries on the global stage.

The relationship between currency stability and the real sector extends beyond the immediate economic landscape. It has far-reaching implications for employment, as a stable currency fosters an environment conducive to job creation. Businesses, confident in the stability of the economic framework, are more likely to hire and invest in human capital. This, in turn, contributes to the overall well-being of the population, creating a positive feedback loop between currency stability and social development.

The stability of a national currency is not merely a financial metric; it is a cornerstone of economic development, especially in the real sector. Its influence permeates through the intricate web of economic activities, providing the stability necessary for businesses to thrive, investors to trust, and economies to flourish. As nations strive for sustainable growth, the importance of maintaining a stable currency cannot be overstated.

Financial stability is a state of the financial system which ensures its smooth and sustainable performance, supports business activity in the real sector of economy, and with no systemic risks and crises.

The stability of the national currency in Kazakhstan, the tenge, holds a paramount role in propelling the development of the real sector of its economy. As Kazakhstan navigates the global economic landscape, the resilience of its currency becomes a crucial factor in attracting investments, fostering economic growth, and ensuring the stability of industries contributing to the tangible output of goods and services.

Kazakhstan, endowed with abundant natural resources, has a real sector dominated by industries such as energy, agriculture, and manufacturing. In this context, a stable tenge becomes the cornerstone for the sustained development of these sectors. Stability in currency values cultivates an environment where businesses can confidently engage in long-term planning, make strategic investments, and undertake projects with predictable cost structures.

The real sector, often characterized by capital-intensive endeavors, relies on a stable currency for effective risk management. Fluctuations in currency values can introduce uncertainties in production costs, pricing strategies, and overall financial planning. A stable tenge serves as a reliable benchmark, allowing businesses in Kazakhstan to navigate these complexities and focus on operational efficiency, innovation, and expansion.

Foreign investors, crucial contributors to the growth of the real sector, are keenly observant of currency stability. In the case of Kazakhstan, a stable tenge enhances the nation's appeal as an investment destination. It mitigates the perceived risks associated with currency volatility, attracting international capital to fuel the development of industries such as oil and gas, agriculture, and manufacturing. This influx of foreign investment not only stimulates economic activity but also brings in expertise, technology, and global market access, thereby propelling the real sector towards greater competitiveness.

The stable tenge not only attracts foreign investments but also plays a vital role in facilitating international trade. As Kazakhstan seeks to expand its economic ties globally, a reliable national currency provides a solid foundation for trade transactions. It simplifies negotiations, reduces transaction costs, and enhances the overall efficiency of cross-border trade, benefiting industries engaged in exports and imports.

Furthermore, the stability of the tenge contributes to employment stability within the real sector. A confident business environment, supported by a stable currency, encourages job creation and fosters a skilled workforce. This, in turn, contributes to the overall socio-economic development of the country, aligning with Kazakhstan's aspirations for balanced and inclusive growth.

The stability of the national currency, exemplified by the case of Kazakhstan and its tenge, emerges as a linchpin for economic development in the real sector. From fostering confidence and supporting businesses to attracting foreign investments and facilitating international trade, a stable currency plays a multifaceted role. As nations navigate the complexities of the global economy, maintaining currency stability remains imperative for sustained growth, competitiveness, and prosperity in the real sector.

Conclusion. The stability of the national currency, the tenge, is a linchpin for Kazakhstan's economic development, particularly in the real sector. Its impact resonates across industries, influencing investment decisions, trade dynamics, and employment trends. As Kazakhstan continues to navigate the complexities of the global economy, maintaining the stability of the tenge remains a strategic imperative for sustained growth and prosperity.

Список литературы

1. Национальная валюта тенге - как фактор устойчивого развития экономики Казахстана, Жолдояков Ж.
2. https://nationalbank.kz/en/page/financial_stability.

PROSPECTS OF INNOVATIVE INTEGRATED STRUCTURES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF KAZAKHSTAN

Arstambekova K.R.

Scientific adviser - Moldashbaeva L.P.

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

karinaarstambekova@gmail.com

Abstract. The problem of restructuring the mechanism of enterprise management on an innovative basis is brought to the fore. In order to meet the global challenges of our time, economic